

Betænkning afgivet af Miljø- og Fødevarerudvalget den [3. juni 2020]

2. udkast

(Ændringsforslag fra miljøministeren og fra DF)

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse

(Forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede arealer)

[af miljøministeren (Lea Wermelin)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 5 ændringsforslag til lovforslaget. Miljøministeren har stillet ændringsforslag 1, 3 og 4. Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2 og 5.

2. Indstillinger

◇

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

<Parti/partier>

◇

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 1

Af miljøministeren, tiltrådt af ◇:

1) I den under nr. 2 foreslåede § 4 ændres i stk. 1, nr. 1, »bekæmpelsesmidler« til: »sprøjtemidler«.

[Præcisering af området for forbud mod sprøjtning af § 3-beskyttede arealer]

Af et mindretal (DF), tiltrådt af ◇:

2) I den under nr. 2 foreslåede § 4 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om, at forbuddet i stk. 1 ikke skal gælde for nærmere angivne kategorier af strandenge og ferske enge, jf. § 3, stk. 2, nr. 3 og 4.«

[Bemyndigelse til fastsættelse af regler om undtagelse af arealer fra forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede arealer]

Af miljøministeren, tiltrådt af ◇:

3) Nr. 3 affattes således:

»3. Efter § 59 indsættes efter overskriften før § 60:

»§ 59 a. I tilfælde, hvor forbuddet i § 4, stk. 1, udgør ekspropriation, yder miljøministeren fuldstændig erstatning for tabet.

Stk. 2. Erstatningsfastsættelse efter stk. 1 kan påklages til den i § 46 nævnte Taksationskommission. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Klageberettigede er ejere og brugere af den ejendom, som ekspropriationen omfatter. Klage indgives skriftligt til miljøministeren, der videresender klagen til

Taksationskommissionen ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.«« [Hjemmel til udbetaling af erstatning i tilfælde af ekspropriation]

4) Nr. 4 affattes således:

»4. I § 65, stk. 2, indsættes efter »§ 3, stk. 1-3,«: »§ 4, stk. 1, nr. 1, for så vidt angår anvendelse af sprøjtemidler,«« [Konsekvens af ændringsforslag nr. 1]

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af <>:

Til § 2

5) § 2 affattes således:

»Stk. 1. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, der tidligst kan være den 1. januar 2023, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 1, og § 4, stk. 4, i lov om naturbeskyttelse, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.«

[Ændring af lovens ikrafttrædelse]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås bl.a. indsat en ny bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 1, nr. 1, hvorefter der ikke må foretages sprøjtning eller i øvrigt anvendes bekæmpelsesmidler på arealer, der er omfattet af lovens § 3, stk. 2 eller 3. Da udtrykket bekæmpelsesmidler også omfatter biocider som f.eks. træbeskyttelsesmidler og rottegift, har det foreslåede forbud dermed fået et bredere anvendelsesområde end tilsigtet.

På den baggrund foreslås det med ændringsforslaget, at udtrykket bekæmpelsesmidler ændres til sprøjtemidler, hvorved det foreslåede forbud i naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 1, nr. 1, vil få det tilsigtede anvendelsesområde. Det foreslåede forbud vil herefter omfatte enhver form for anvendelse af sprøjtemidler uanset benævnelsen heraf (pesticider, sprøjtemidler, plantebeskyttelsesmidler eller lignende), ligesom forbuddet vil omfatte enhver undergruppe af sprøjtemidler (herbicider, insekticider m.v.). Anvendelsen af udtrykket bekæmpelsesmidler i bemærkningerne til lovforslaget vil også i øvrigt skulle læses og forstås i overensstemmelse med ændringsforslaget.

Til nr. 2

Med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås bl.a. indsat en ny bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 1, hvorefter der på arealer, der er omfattet af lovens § 3, stk. 2 eller 3, ikke må foretages 1) sprøjtning eller i øvrigt anvendes bekæmpelsesmidler, 2) gødskning og 3) omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning. Det foreslåede forbud vil gribe ind i den aktuelle anvendelse af en række § 3-beskyttede arealer, der i dag lovligt drives med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning (estimeret ca. 37.000 ha ferske enge og strandenge). Forbuddet vil tilli-

ge kunne få betydning for den fremtidige udnyttelse af de arealer, der fremover måtte blive omfattet af (»vokse ind i«) beskyttelsen 2 efter lovens § 3, stk. 2 eller 3, idet også disse arealer vil blive underlagt de anvendelsesbegrænsninger, som forbuddet vil medføre.

Med ændringsforslaget foreslås indsat en ny bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 4, hvorefter miljøministeren fastsætter nærmere regler om, at det foreslåede forbud i lovens § 4, stk. 1, ikke skal gælde for nærmere angivne kategorier af strandenge og ferske enge, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 3 og 4. Hensigten med bemyndigelsen er, at ministeren fastsætter nærmere regler om, at det foreslåede forbud i lovens § 4, stk. 1, ikke skal gælde for den del af de berørte § 3-beskyttede ferske enge og strandenge, der har den laveste naturværdi, svarende til ca. 80 pct. af de ca. 37.000 ha. Fastlæggelsen af de pågældende engarealers naturværdi vil f.eks. kunne ske på baggrund af arealernes HNV-værdi (High Nature Value).

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 5.

Til nr. 3

Med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås bl.a. indsat en ny bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 1, hvorefter der på arealer, der er omfattet af lovens § 3, stk. 2 eller 3, ikke må foretages 1) sprøjtning eller i øvrigt anvendes bekæmpelsesmidler, 2) gødskning og 3) omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning. Det foreslåede forbud vil gribe ind i den aktuelle anvendelse af en række § 3-beskyttede arealer, der i dag lovligt drives med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning (estimeret ca. 37.000 ha ferske enge og strandenge). Forbuddet vil tillige kunne få betydning for den fremtidige udnyttelse af de arealer, der fremover måtte blive omfattet af (»vokse ind i«) beskyttelsen efter lovens § 3, stk. 2 eller 3, idet også disse arealer vil blive underlagt de anvendelsesbegrænsninger, som forbuddet vil medføre.

Det foreslåede forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede arealer vil efter Miljø- og Fødevarerministeriets samlede vurdering have karakter af generel, erstatningsfri regulering, der er begrundet i væsentlige naturbeskyttelsesinteresser. Forbuddet vil berøre estimeret ca. 9.000 bedrifter, men vil, som anden generel regulering, ramme med varierende intensitet. Det vurderes, at forbuddet i almindelighed vil have begrænset intensitet. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at forbuddet vil omhandle ekstensivt drevne naturarealer, og at forbuddet ikke vil hindre en fortsættelse af anden lovlig anvendelse af arealerne til bl.a. afgræsning. Det er ligeledes indgået i Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering af forbuddet, at det foreslås indført med en to-årig overgangsperiode, der i et vist omfang vil muliggøre tilpasninger af arealdriften.

Det kan imidlertid ikke på forhånd udelukkes, at enkelte ejere eller brugere vil kunne blive ramt så atypisk hårdt af det foreslåede forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede arealer, at forbuddet vil have karakter af ekspropriation. Der henvises herved også til afsnit 2.2.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Det vil bero

på en konkret vurdering, om forbuddet i det enkelte tilfælde vil udgøre et ekspropriativt indgreb.

Det fremgår af den med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslåede bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 59 a, stk. 1, at miljøministeren vil kunne ekspropriere råderet over ejendom til gennemførelse af det foreslåede forbud i lovens § 4, stk. 1, når forbuddet i det konkrete tilfælde må anses for at udgøre et ekspropriativt indgreb.

Med ændringsforslaget foreslås en ny affattelse af den foreslåede bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 59 a, stk. 1, hvorefter miljøministeren i tilfælde, hvor forbuddet i den foreslåede § 4, stk. 1, udgør ekspropriation, vil yde fuldstændig erstatning for tabet. Som anført ovenfor kan det ikke på forhånd udelukkes, at forbuddet i enkelte tilfælde vil kunne udgøre ekspropriation. Med den foreslåede nye affattelse af lovens § 59 a, stk. 1, slås det entydigt fast, at forbuddet også i sådanne tilfælde vil gælde for de berørte arealer, uden at miljøministeren forinden har truffet en konkret afgørelse herom. Samtidig tilvejebringes der udtrykkelig hjemmel til at udbetale fuldstændig erstatning til de ejere eller brugere, for hvem forbuddet måtte udgøre et ekspropriativt indgreb, jf. herved kravet i grundlovens § 73, stk. 1, om fuldstændig erstatning i tilfælde af ekspropriation.

Den med ændringsforslaget foreslåede nye affattelse af bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 59 a, stk. 1, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 2, hvormed der foreslås indsat en ny bestemmelse i lovens § 4, stk. 3, hvorefter miljøministeren i særlige tilfælde vil kunne meddele dispensation fra det foreslåede forbud i lovens § 4, stk. 1. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 3, at der ved særlige tilfælde forstås, at det foreslåede forbud i lovens § 4, stk. 1, i det konkrete tilfælde må anses for at udgøre et ekspropriativt indgreb. I de tilfælde, hvor der efter den foreslåede § 4, stk. 3, vil blive meddelt dispensation, vil der ikke opstå spørgsmål om udbetaling af ekspropriationserstatning efter den foreslåede nye affattelse af § 59 a, stk. 1. I forbindelse med indførelsen af det foreslåede forbud i § 4, stk. 1, vil miljøministeren således, hvor forbuddet konkret måtte udgøre ekspropriation, enten udbetale erstatning eller meddele dispensation fra forbuddet. Ved valget mellem dispensation fra forbuddet og udbetaling af ekspropriationserstatning vil der bl.a. kunne indgå en afvejning af naturbeskyttelseshensyn over for hensynet til den berørte ejers eller brugers interesse i muligheden for fortsat sprøjtning, gødskning og/eller omlægning af de pågældende arealer, jf. herved de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2.

Efter den med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslåede bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 59 a, stk. 2, 1. pkt., vil ministerens afgørelse om ekspropriation efter den foreslåede bestemmelse i lovens § 59 a, stk. 1, kunne påklages til den i lovens § 46 nævnte Taksationskommission for så vidt angår erstatningsspørgsmålet. Af de foreslåede bestemmelser i stk. 2, 2. og 3. pkt., fremgår, at klagefristen vil være 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, og at fristen, hvis denne udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges til den følgende hverdag. Efter det foreslåede 4. pkt. vil de klageberettigede være ejere og brugere af den ejendom, som ekspropriationen

omfatter. Endelig fremgår det af det foreslåede 5. pkt., at klage vil skulle indgives skriftligt til miljøministeren, der vil videregende klagen til Taksationskommissionen ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Som konsekvens af den med ændringsforslaget foreslåede nye affattelse af bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 59 a, stk. 1, foreslås også en ny affattelse af de foreslåede klagebestemmelser i lovens § 59 a, stk. 2. Herefter vil bestemmelserne i § 59 a, stk. 1, og § 59 a, stk. 2, 1. pkt., stemme overens. De øvrige foreslåede klagebestemmelser i lovens § 59 a, stk. 2, 2.-5. pkt., vil ikke blive berørt af den foreslåede nye affattelse af § 59 a, stk. 2.

Til nr. 4

Med lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås en ændring af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, der vil give kommunalbestyrelsen adgang til i særlige tilfælde at dispensere fra det med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede forbud i lovens § 4, stk. 1, nr. 1, mod sprøjtning eller anvendelse af bekæmpelsesmidler i øvrigt på arealer, der er omfattet af lovens § 3, stk. 2 eller 3.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 1, hvorved udtrykket bekæmpelsesmidler i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås ændret til sprøjtemidler, foreslås med ændringsforslaget en tilsvarende ændring af lovforslagets § 1, nr. 4, hvorved den foreslåede dispensationsadgang for kommunalbestyrelsen vil stemme overens med forbuddets foreslåede anvendelsesområde.

Til nr. 5

Det er med lovforslagets § 2, stk. 1 og 2, foreslået, at loven træder i kraft den 1. juli 2022, idet den med lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede opdatering af EU-noten dog træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Med ændringsforslaget foreslås lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelser ændret, således at miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, der tidligst kan være den 1. januar 2023, idet de foreslåede bestemmelser i henholdsvis lovforslagets § 1, nr. 1 (opdatering af EU-noten), og § 4, stk. 4, i lov om naturbeskyttelse, som affattet ved § 1, nr. 2, som affattet ved ændringsforslag nr. 2, dog foreslås at træde i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det er en forudsætning for miljøministerens anvendelse af bemyndigelsen til at fastsætte tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, at ministeren forinden efter den med ændringsforslag nr. 2 foreslåede bestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 4, har fastsat nærmere regler om, at det med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede forbud i lovens § 4, stk. 1, ikke skal gælde for nærmere angivne kategorier af strandenge og ferske enge, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 3 og 4. Der henvises herved også til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2.

Det bemærkes, at der med lovforslagets § 2, stk. 3, er foreslået en overgangsregel, hvorefter det foreslåede forbud i naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 1, nr. 1, mod anvendelse af bekæmpelsesmidler – for arealer omfattet af tilsagn om økologisk arealtilskud – først vil finde anvendelse fra den 1.

september 2022. Overgangsreglen har til formål at sikre, at tilsagn om økologisk arealtilskud med udløb den 31. august 2022, dvs. efter lovens med lovforslagets § 2, stk. 1, foreslåede ikrafttrædelse den 1. juli 2022, ikke skal revideres. Da det med ændringsforslaget foreslås, at det af miljøministeren fastsatte tidspunkt for lovens ikrafttrædelse tidligst kan være den 1. januar 2023, er en sådan overgangsregel for arealer omfattet af tilsagn om økologisk arealtilskud overflødig.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 31. marts 2020 og var til 1. behandling den 24. april 2020. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Fødevarerudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <3> møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og miljøministeren sendte den 20. december 2019 dette udkast til udvalget, jf. MOF alm. del – bilag 239. Den 31. marts 2020 sendte miljøministeren høringssvarene og et høringssnotat til udvalget.

Anders Kronborg (S) Anne Paulin (S) Bjarne Laustsen (S) Christian Rabjerg Madsen (S) Kasper Roug (S) nfmfd.

Malte Larsen (S) Mette Gjerskov (S) Troels Ravn (S) Zenia Stampe (RV) Rasmus Helveg Petersen (RV) Carl Valentin (SF)

Anne Valentina Berthelsen (SF) Signe Munk (SF) Søren Egge Rasmussen (EL) Mai Villadsen (EL) Susanne Zimmer (UFG)

Erling Bonnesen (V) Hans Christian Schmidt (V) Marie Bjerre (V) Torsten Schack Pedersen (V) Anni Matthiesen (V)

Jacob Jensen (V) René Christensen (DF) fmd. Bent Bøgsted (DF) Lise Bech (DF) Mette Abildgaard (KF)

Orla Østerby (KF) Peter Seier Christensen (NB) Henrik Dahl (LA)

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	42	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4
Nye Borgerlige (NB)	4		

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 15 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 7 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 2 deputationer, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 6 spørgsmål til miljøministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i åbne samråd med udvalget den 13. maj og 27. maj] 2020.

Miljøministeren har efterfølgende sendt udvalget de talepapirer, der dannede grundlag for ministerens besvarelse af spørgsmålene.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 109 spørgsmål til miljøministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.